

Bryssel 23.5.2018
COM(2018) 401 final

Limité cabinets
Embargo jusqu'à l'adoption

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

**Belgian vuoden 2018 kansallisesta uudistusohjelmasta
sekä samassa yhteydessä annettu Belgian vuoden 2018 vakaushjelmaa koskeva
neuvoston lausunto**

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Belgian vuoden 2018 kansallisesta uudistusohjelmasta

sekä samassa yhteydessä annettu Belgian vuoden 2018 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen²,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat³,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2017 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2018 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Se otti huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17 päivänä marraskuuta 2017 antaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariaa koskevan julistuksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 22 päivänä maaliskuuta 2018. Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2017 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskansalaisia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Belgia ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 22 päivänä maaliskuuta 2018. Neuvosto hyväksyi 14 päivänä toukokuuta 2018 suosituksen euroalueen talouspolitiikasta, jäljempänä 'euroalueen suositus'.

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² COM(2018) 401 final.

³ P8_TA(2018)0077 ja P8_TA(2018)0078.

- (2) Koska Belgia kuuluu jäsenvaltioihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa vahvasti yhteydessä toisiinsa, Belgian olisi varmistettava, että jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3 ilmenevä euroalueen talouspolitiikkaa koskeva suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (3) Belgiaa koskeva vuoden 2018 maaportti⁴ julkaistiin 7 päivänä maaliskuuta 2018. Siinä arvioitiin Belgian edistymistä neuvoston 11 päivänä heinäkuuta 2017 hyväksymien maakohdainten suositusten noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamisessa.
- (4) Belgia toimitti vuoden 2018 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2018 vakausohjelmansa 27 päivänä huhtikuuta 2018. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (5) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon niihin liittyvät maakohdainten suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁵ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa kyseisen säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan⁶.
- (6) Belgiaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja velkasääntöä. Hallitus odottaa vuoden 2018 vakausohjelmassaan julkisen talouden rahoitusaseman paranevan vähitellen 1,0 prosentin alijäämästä suhteessa BKT:hen vuonna 2017 0,1 prosentin ylijäämään suhteessa BKT:hen vuonna 2021. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteena oleva rakenteellisesti tasapainoinen julkisen talouden rahoitusasema suunnitellaan saavutettavan viimeistään vuonna 2020. Uudelleenlasketun rakenteellisen rahoitusaseman⁷ perusteella alijäämän arvioidaan kuitenkin olevan yhä 0,2 prosenttia vuonna 2020. Julkisen talouden velka oli enimmillään lähes 107 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2014 ja supistui sen jälkeen noin 103 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2017, ja nyt sen odotetaan vuoden 2018 vakausohjelman mukaan supistuvan 94,6 prosenttiin vuoteen 2021 mennessä. Näiden julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, jotka tarvitaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden tueksi vuodesta 2019 eteenpäin, ei kuitenkaan ole täsmennetty, ja komission kevään 2018 talousennusteen mukaan tämä edistää osaltaan arvioitua rakenteellisen rahoitusaseman heikkenemistä vuonna 2019, jos politiikka säilyy muuttumattomana.

⁴ SWD(2018) 200 final.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁶ COM(2014) 494 final.

⁷ Komission yhteisesti sovittuja menetelmiä noudattaen uudelleen laskema suhdannekorjattu rahoitusasema ilman kertaluonteisia ja väliaikaisia toimenpiteitä.

- (7) Komissio antoi 23 päivänä toukokuuta 2018 SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla kertomuksen, sillä Belgia ei edistynyt riittävästi velan supistamista koskevan vertailuarvon noudattamisessa vuonna 2017. Kertomuksessa todettiin kaikkien merkityksellisten tekijöiden arvioinnin perusteella, että koska tällä hetkellä ei ole riittävän vankkaa näyttöä päätelmän tekemiseksi Belgian merkittävästä poikkeamasta sekä vuonna 2017 että vuosina 2016 ja 2017 yhdessä tarkasteltuina, ei voitu tehdä lopullista päätelmää siitä, noudattaako se perussopimuksessa ja asetuksessa (EY) N:o 1467/97 määriteltyä velkakriteeriä vai ei. Komissio arvioi noudattamista uudelleen keväällä 2019 ilmoitettavien vuoden 2018 toteutumatietojen perusteella.
- (8) Vuoden 2018 vakausohjelman perusteella vuonna 2017 toteutettujen turvallisuuteen liittyvien toimenpiteiden vaikutus julkiseen talouteen on merkittävä, ja siinä annetaan riittävä näyttö näiden julkisen talouden lisäkustannusten laajuudesta ja luonteesta. Komission mukaan turvallisuuteen liittyvien toimenpiteiden osalta hyväksyttävät lisämenot olivat vuonna 2017 yhteensä 0,04 prosenttia suhteessa BKT:hen. Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 3 kohdan säännöksissä otetaan huomioon tällaiset lisämenot, sillä vakava terroriuhka on epätavallinen tapahtuma, jonka vaikutus Belgian julkiseen talouteen on merkittävä, eikä kestävyys vaarannu, jos tilapäinen poikkeaminen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta sallitaan. Vaadittua sopeutusta kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta on siksi pienennetty vuoden 2017 osalta, jotta nämä lisäkustannukset voidaan ottaa huomioon.
- (9) Neuvosto suositti 11 päivänä heinäkuuta 2017, että Belgian olisi varmistettava, että nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellinen kasvu⁸ ei ole yli 1,6 prosenttia vuonna 2018, jolloin vuotuinen rakenteellinen sopeutus olisi 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Samalla todettiin, että vuoden 2018 alustavan talousarviosuunnitelman arvioinnissa ja sen jälkeen julkisen talouden vuoden 2018 toteutuman arvioinnissa on otettava asianmukaisella tavalla huomioon, että tavoitteena on saavuttaa sellainen finanssipolitiikan viritys, joka osaltaan sekä vahvistaa talouden elpymistä että varmistaa julkisen talouden kestävyys. Komissio on tehnyt Belgian alustavasta talousarviosuunnitelmasta antamansa lausunnon yhteydessä arvion elpymisen vahvuudesta Belgiassa ja ottanut siinä asianmukaisella tavalla huomioon talouden kestävyyttä koskevat haasteet. Arvion perusteella muita tekijöitä ei tarvitse ottaa tältä osin huomioon. Komission kevään 2018 talousennusteen mukaan on vaarana, että julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä suositellulta sopeutusuralta poiketaan merkittävästi vuonna 2018 sekä vuosina 2017 ja 2018, kun niitä tarkastellaan yhdessä.
- (10) Kun otetaan huomioon, että Belgian julkisen talouden velka on yli 60 prosenttia suhteessa BKT:hen ja ennustettu tuotantokuilu on 0,4 prosenttia, vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen vaatimuskäävion perusteella nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellinen kasvu vuonna 2019 ei saisi olla yli 1,8 prosenttia, jolloin rakenteellinen sopeutus olisi 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Jos toimintapolitiikka säilyy muuttumattomana, vaarana on, että tästä vaatimuksesta poiketaan merkittävästi vuonna 2019 sekä vuosina 2018 ja 2019, kun niitä tarkastellaan yhdessä. Belgian ei

⁸ Nettomääräisillä julkisilla perusmenoilla tarkoitetaan julkisten menojen kokonaismäärää ilman korkomenoja, ilman unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka korvataan täysin unionin varoista saatavilla tuloilla, ja ilman ei-päätösperäisiä työttömyysetuusmenojen muutoksia. Kansallisesti rahoitettu kiinteän pääoman bruttomuodostus jaetaan neljälle vuodelle. Päätösperäiset tulopuolen toimenpiteet ja lakisääteiset tulojen lisäykset otetaan huomioon. Meno- ja tulopuolen kertaluonteiset toimenpiteet kuittaavat toisensa.

alustavan näytön perusteella ennusteta noudattavan velkasääntöä vuosina 2018 ja 2019. Kaiken kaikkiaan neuvosto katsoo, että vuodesta 2018 alkaen olisi toteutettava tarvittavia toimenpiteitä vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimusten noudattamiseksi. Mahdollisten satunnaistulojen käyttö julkisen talouden velkasuhteen pienentämiseksi edelleen olisi järkevää.

- (11) Julkisen talouden kestävyys aiheuttaa edelleen haasteita. Vuonna 2015 toteutetut eläkeuudistukset olivat merkittävä askel, jolla pyritään pienentämään väestön ikääntymiseen pitkällä aikavälillä liittyviä riskejä. Vuoden 2018 ikääntymisraportti viittaa kuitenkin siihen, että väestön ikääntymisestä aiheutuvat pitkän aikavälin menot kasvavat odotettua enemmän sekä eläkkeiden ja pitkäaikaishoidon osalta. Eläkemenojen ennustetaan kasvavan 2,9 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuoteen 2070 mennessä, kun raportin edellisen päivityksen mukaan kasvun piti olla 1,3 prosenttiyksikköä. Euroalueen osalta ennustetaan 0,1 prosenttiyksikön keskimääräistä supistumista suhteessa BKT:hen. Tältä osin hallituksen laatiman uudistusta koskevan etenemissuunnitelman täysimääräinen täytäntöönpano voisi edistää näihin riskeihin puuttumista. Lisäksi pitkäaikaishoidon menojen ennustetaan kasvavan, vaikka ne ovat ennestäänkin EU:n keskiarvoa korkeammat (2,3 prosentista 4,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2070 mennessä). Varainkäytön tehokkuutta tällä alalla on mahdollista lisätä vähentämällä pitkäaikaishoidon organisoinnin hajanaisuutta, joka johtuu toimivaltuuksien jakautumisesta eri hallintotasoille.
- (12) Tuloksellinen julkisen talouden koordinointi on olennaista Belgian kaltaisessa liittovaltiossa, missä suuri osa menoja koskevasta toimivallasta on siirretty valtiotasoa alemmille hallintotasoille. Liittovaltion, alueiden ja kieliyhteisöjen hallitukset tekivät vuonna 2013 yhteistyösopimuksen, jonka tarkoituksena on parantaa sisäistä koordinointia ja saattaa talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehtyyn sopimukseen sisältyvä finanssipoliittinen sopimus osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tavoitteena on määritellä sekä koko valtiota että erikseen kutakin aluetta tai kieliyhteisöä koskevat yksittäiset monivuotiset julkisen talouden kehitysurat, joita finanssipolitiikkaa käsittelevä korkea neuvosto valvoo. Vuoteen 2020 mennessä saavutettavista yksittäisistä julkisen talouden tavoitteista on päästy sopimukseen, mikä on myönteinen askel. Muodollista sopimusta vuotuisista julkisen talouden tavoitteista kaikilla hallintotasoilla ei kuitenkaan edelleenkään ole saavutettu. Finanssipolitiikkaa käsittelevän korkean neuvoston riippumattomuutta koskevien riittävien takeiden luomisessa on edistytty.
- (13) Julkisen talouden vakauttamisessa on mahdollista painottaa enemmän menojen hillitsemistä. Julkisten menojen yhteenlaskettu prosenttiosuus suhteessa BKT:hen on euroalueen keskiarvoa suurempi. Vaikka julkisilla investoinneilla voitaisiin kiihdyttää kasvua pitkällä aikavälillä, niiden taso on eurooppalaisittain alhainen, etenkin suhteessa julkisen varainkäytön kokonaismäärään. Sen lisäksi, että julkinen pääomavaranto on alhainen, julkisen infrastruktuurin laatu on heikentynyt. Julkisten menojen uudelleenarviointi voi edistää menojen älykkäämpää jakautumista ja tukea kasvua edistävää julkisen talouden vakauttamista. Alueellisella tasolla ainoastaan Flanderissa on suunnitteilla ottaa käyttöön menojen uudelleenarviointiin perustuva lähestymistapa talousarviomenettelyssä. Lisäksi Belgiassa ei tällä hetkellä sovelleta mihinkään hallintotasoon varainkäyttöä koskevia sitovia kansallisia sääntöjä, lukuun ottamatta terveydenhuollon menoille asetettua enimmäismäärää. Tämä poikkeaa suuntauksesta, jossa tällaisia sääntöjä annetaan yhä lisääntyvässä määrin kautta EU:n, ja estää menojen hillitsemiseen perustuvaa julkisen talouden vakauttamista. Lisäksi

Belgian talletusten vakuusjärjestelmään maksettavia osuuksia ei sijoiteta erilliseen vähäriskisten varojen salkkuun.

- (14) Velan ja varallisuuden jakautuminen Belgian kotitalouksissa tuo esiin joitakin haavoittuvia osa-alueita, vaikka yleisesti ottaen kotitalouksien varallisuustilanne onkin suotuisa. Asuntojen hinnat ovat jo pitkään nousseet nopeammin kuin kotitalouksien käytettävissä olevat tulot. Tämä on haurastuttanut kotitalouksien taloudellista tilannetta, kun niiden velka on kasvanut lähes mekaanisesti. Vaikka makrovakausriskin kasvamisen ehkäisemiseen tähtääviä toimenpiteitä on hyväksytty, kansallinen makrovakauteen liittyvä monimutkainen päätöksentekoprosessi saattaa aiheuttaa sen, ettei rahoitusvakauteen kohdistuviin riskeihin saada puututtua. Asuntojen hinnat vaikuttavat tällä hetkellä olevan hieman yliarvostettuja.
- (15) Kuten vuoden 2018 euroalueen suosituksessa todetaan, aggressiivisen verosuunnittelun torjunta on olennaisen tärkeää sen varmistamiseksi, että voidaan estää yritysten välisen kilpailun vääristyminen, kohdella veronmaksajia oikeudenmukaisesti ja suojella julkista taloutta. Veronmaksajien aggressiivisista verosuunnittelustrategioista aiheutuvat heijastusvaikutukset jäsenvaltioiden välillä edellyttävät kansallisten politiikkatoimien koordinoitua EU:n lainsäädännön täydentämiseksi. Aiempi nimelliskorkojen vähennysjärjestelmä, joka perustui osakekantaan, on korvattu portaittaisella järjestelmällä. Uusi järjestelmä, jolla on sama portaittainen rakenne kuin yhteisessä yhteisöveropohjassa ehdotetulla kasvu- ja investointivähennyksellä, rajoittuu oman pääoman lisäykseen, joka lasketaan viiden vuoden keskiarvon perusteella. Tällä muutoksella on tarkoitus edistää yhteisöverotuksen uudistuksen budjettineutraaliutta, estää järjestelmän mahdollista käyttöä aggressiiviseen verosuunnitteluun ja lieventää edelleen velanoton suosimisen ongelmaa. Aiemmin huolenaiheena oli eräiden veronkierron vastaisten täsmällisten sääntöjen puuttuminen, ja veronkierron torjuntakehyksen uudistus onkin nyt valmisteilla. Tämä on askel oikeaan suuntaan. Uudistusta seurataan tarkasti, jotta voidaan varmistaa, että uudet säännöt koskevat kaikkia olennaisia veronkierron muotoja. Viimeaikaisten keskustelujen perusteella komissio jatkaa rakentavaa vuoropuhelua, jonka tarkoituksena on torjua veronmaksajien aggressiivisia verosuunnittelustrategioita.
- (16) Viimeaikainen talouskasvu on luonut työpaikkoja. Työllisyys kasvoi vahvasti vuonna 2017, ja työttömyysaste on nyt lähellä kriisiä edeltävää tasoa. Belgia ei kuitenkaan ole saavuttamassa 20–64-vuotiaiden työllisyysasteen osalta (68,1 % vuonna 2017) Eurooppa 2020 -tavoitettaan (73,2 %). Muita heikommassa asemassa olevien väestöryhmien työmarkkinoille osallistumista on saatu edistettyä vain vähän. Työmarkkinoiden ulkopuolelle jääminen ja työttömyys on yleisintä matalan osaamistason työntekijöiden, maahanmuuttajataustaisten ja iäkkäiden työntekijöiden keskuudessa. Tämä viittaa siihen, että sekä rakenteelliset että ryhmäkohtaiset tekijät estävät työmarkkinoille integroitumista. Erityisesti maahanmuuttajataustaiset henkilöt, jotka muodostavat suuren osan työikäisestä väestöstä, kärsivät edelleen epäsuotuisista työmarkkinatuloksista ja edustavat näin ollen merkittävää hyödyntämätöntä työmarkkinapotentiaalia. EU:n ulkopuolella syntyneiden työllisyysaste oli 49,1 prosenttia vuonna 2016, mikä on yli 20 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin Belgiassa syntyneiden kohdalla (ero oli vielä suurempi naisilla). On jonkin verran näyttöä siitä, etteivät aktivointitoimenpiteet ole yhtä tehokkaita kaikkien väestöryhmien kohdalla. Uusien tulokkaiden kotouttamiseksi ja syrjinnän torjumiseksi on toteutettu joitakin toimenpiteitä. Eri politiikan alojen ja poliittisten tasojen välinen koordinoitua on kuitenkin edelleen puutteellista pyrittäessä vastaamaan haasteeseen,

jonka maahanmuuttajataustaisten henkilöiden integroiminen työmarkkinoille aiheuttaa. Työmarkkinatulokset vaihtelevat edelleen voimakkaasti alueiden välillä.

- (17) Työn verokiilaa on pyritty kaventamaan, mutta työnteon pidäkkeet pysyvät korkeina joidenkin ryhmien, kuten keskipalkkaa ansaitsevien yhden hengen talouksien ja kotitalouksien toisten tulonsaajien kohdalla. Aiemmista toimenpiteistä huolimatta keskipalkkaa saavien yhden hengen talouksien verokiila kuului vuonna 2016 EU:n korkeimpiin. Lisäksi matalapalkkaisten työntekijöiden (joiden palkka on 67 % yhden hengen talouden keskipalkasta) työttömyysloukku on EU:n suurimpia. Kotitalouksien toisiin tulonsaajiin, jotka ovat enimmäkseen naisia, kohdistuu edelleen suuria verotuksellisia pidäkkeitä.
- (18) Avointen työpaikkojen määrä on EU:n korkeimpia, mikä kertoo merkittävästä osaamisen kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuudesta, joka liittyy muun muassa vähäiseen liikkuvuuteen ja Brysselin alueella riittämättömään kielitaitoon. Osallistuminen elinikäiseen oppimiseen on vähäistä. Yksittäisten työntekijöiden ja työnantajien on tärkeää sitoutua suuremmassa määrin elinikäiseen oppimiseen, jotta ihmiset pystyvät käsittelemään työelämän siirtymiä.
- (19) Laadukkaaseen yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen osallistumista koskevien tasavertaisten mahdollisuuksien suhteen on edistytty jonkin verran, sillä kieliyhteisöt ovat toteuttamassa asteittaisia koulu-uudistuksia. Kansainvälisessä vertailussa saavutetuista keskimäärin hyvistä tuloksista huolimatta pitkäaikainen koulutukseen liittyvä suuri epätasa-arvo jatkuu edelleen. Niinpä 15-vuotiaiden oppilaiden oppimistuloksissa on merkittävää vaihtelua, joka on yhteydessä sosioekonomiseen taustaan ja maahanmuuttaja-asemaan. Huolta aiheuttavat kieliyhteisöjen tulosten väliset erot sekä muita heikommassa asemassa olevien väestöryhmien aliedustus luonnontieteissä, lukemisessa ja matematiikassa parhaiten menestyvien oppilaiden joukossa. Koulujen välisillä suurilla tuloserolla on yhteys koulutusmahdollisuuksien eriarvoisuuteen. Vaikka korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus on suuri, havaittavissa on eriarvoisuutta, joka liittyy mahdollisuuksiin saada laadukasta koulutusta, osaamisvajeeseen ja alueellisiin eroihin. Luonnontieteiden, teknologian ja matematiikan alan korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus on EU:n alhaisimpia, ja näillä aloilla vallitseva vajaus voi muodostua merkittäväksi kasvun ja innovoinnin esteeksi. Opettajapula aiheuttaa huolta, mutta opettajia koskevat uudistukset etenevät hitaasti. Opettajien jatkuvaa ammatillista kehittymistä on tarpeen mukauttaa. Sekä hollannin- että ranskankielinen yhteisö ovat käynnistäneet merkittäviä koulutusjärjestelmän uudistuksia. Ne on suunniteltu pantavaksi täytäntöön seuraavien kymmenen vuoden aikana ja sen jälkeen. Keskeisten toimenpiteiden voimaantuloa päätettiin kuitenkin lykätä vuoden 2017 lopussa. Uudistusten ja toimenpiteiden vaikutus riippuu hyvin paljon niiden tosiasiallisesta täytäntöönpanosta ja seurannasta.
- (20) Palveluja koskevan sääntelykehyksen rajoittavuuteen on puututtu ainoastaan vähäisin uudistuksin. Flanderin alue on kumonnut yritysten perustamista koskevan lainsäädännön tiettyjen käsityöläisammattien osalta. Joidenkin asiantuntijapalvelujen osalta sääntely jatkuu silti tiukkana. Tämän vuoksi kilpailu on näillä aloilla vaikeaa ja markkinoille tulee vain vähän uusia yrityksiä. Rakennusalan markkinoille pääsyyn sovelletaan horisontaalisia lupajärjestelmiä, ja rakennuslupamenettelyt ovat viime vuosina toteutetuista toimista huolimatta yhä monimutkaisia. Yrityskannan vaihtuvuusaste on Belgian rakennusallalla huomattavasti EU:n keskiarvoa matalampi, mikä saattaa tarkoittaa, että kilpailu alalla on liian vähäistä. Tämä vaikuttaa myös tärkeiden infrastruktuurihankkeiden toteuttamiseen. Lisäksi rautatie- ja

maantiiliikenteen palvelujen alalla on merkittäviä rajoituksia. Belgian talouden tuottavuuden hidas kasvu johtuu suurelta osin palvelualan tuottavuuden hitaasta kasvusta. Lainsäädännöllisillä rajoituksilla on kielteisiä heijastusvaikutuksia myös näiden palvelujen käyttäjiin, varsinkin valmistusteollisuuteen. Tuottavuuden kasvua voitaisiin vauhdittaa toteuttamalla perusteellisempia rakenneuudistuksia keskeisillä palvelualoilla, sillä tuottavuuden kasvu on olennaista tulevan kasvun sekä julkisen talouden kestävyuden varmistamisen kannalta.

- (21) Vähittäiskauppasektorin toimivuus on parantunut vain vähän. Vaikka äskettäin on toteutettu uudistuksia, lainsäädännölliset rajoitukset heikentävät yhä alan suorituskykyä ja jarruttavat investointeja. Monien tuoteryhmien hinnat ovat edelleen korkeammat kuin naapurimaissa. Lisätoimet ovat tarpeen, jotta liiketoimintaympäristöä saadaan muutettua kilpailua ja investointeja edistävämmäksi. Näin kuluttajat saisivat lisää valinnanvaraa ja hinnat laskisivat. Komissio ehdotti huhtikuussa parhaita käytäntöjä, joilla ohjataan jäsenvaltioiden uudistuksia vähittäiskauppasektorilla⁹.
- (22) Yrittäjyys on Belgiassa edelleen laimeaa, vaikka viime vuosina on toteutettu joitakin uudistuksia ja hiljattain toimenpiteitä, joiden vaikutusta on vielä arvioitava. Liiketoiminnan dynaamisuus on vähäistä, koska yritysten perustamisaste on edelleen Euroopan alhaisimpia, paljon EU:n keskiarvon alapuolella. Lisäksi yritysten häviöaste on matala. Yrityksiin kohdistuu edelleen myös raskas hallinnollinen rasitus, jolle luonteellomaisia ovat monimutkaiset menettelyt ja heikko sääntelyvarmuus.
- (23) Digitaalisten julkisten palvelujen suorituskyky on Belgiassa keskinkertainen. Vaikka se on digitaalisen talouden kehittäjänä yleisesti ottaen hyvissä asemissa, digitaaliset julkiset palvelut ovat vain keskivertotasoa. Erityisiä haasteita johdonmukaisten maanlaajuisten sähköisten viranomaispalvelujen kehittämiseksi aiheuttaa Belgian liittovaltion rakenne. Erilaiset järjestelmät, jotka eivät välttämättä ole keskenään yhteentoimivia, heikentävät tehokkuutta. Oikeusjärjestelmään liittyy edelleen vakavia huolenaiheita, erityisesti viivästyneiden kanteiden, digitalisoinnin ja tuomioistuinten tietojen luotettavuuden, vertailukelpoisuuden ja yhdenmukaisuuden osalta. Tuomioistuinten tiettyjen palvelujen digitalisointia kaikissa tuomioistuimissa koskevien aloitteiden (kuten *e-box* tai *e-deposit*) toteutus on jäljessä aikataulusta. Niin kauan kuin tätä yhdenmukaista koodausjärjestelmää ei sovelleta kaikissa tuomioistuimissa, tuomioistuinmenettelyjen tehokkuutta koskevien tietojen luotettavuus ja vertailukelpoisuus pysyvät vähäisinä.
- (24) Belgian verojärjestelmä on viimeaikaisista uudistuksista huolimatta edelleen monimutkainen. Yhteisöveron uudistus alentaa lakisääteisiä veroasteita ja yksinkertaistaa järjestelmää. Voimaan jää kuitenkin edelleen monia poikkeuksia ja vääristäviä kannustimia, kuten verohelpotusten kokonaismäärän kasvava suuntaus osoittaa. Mahdollisuutta siirtää verotuksen painopistettä kasvua paremmin edistäviin veropohjiin voitaisiin käyttää laajemminkin. Ympäristöön liittyvistä veroista saatavat tulot ovat edelleen EU:n alhaisimpia. Verotusta olisi myös mahdollista kehittää huomattavasti ympäristöystävällisempään suuntaan esimerkiksi vähentämällä työsuhdeautojen suotuisaa verokohtelua, joka edistää ilman saastumista, liikennemuutoksia ja kasvihuonekaasupäästöjä.
- (25) Liikenteen ruuhkautumisen ratkaisemisessa on edistytty vain hiukan. Liikkuvuutta vaikeuttaa infrastruktuuriin kohdistuvien julkisten investointien riittämättömyys,

⁹ COM(2018) 219 final.

vääristävät verokannustimet ja liikennepalvelujen kilpailun puute, mikä aiheuttaa pahoja ruuhkia ja heikentää tuottavuuden kasvua. Tieliikenteen ruuhkat pahenevat vuosi vuodelta, mikä karkottaa ulkomaisia investointeja ja aiheuttaa suuria sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristökustannuksia. Kiireellisimpiä haasteita on saada valmiiksi rautatie- ja maantieliikenteen infrastruktuuri sekä parantaa sitä etenkin Antwerpenin ja Brysselin sisällä ja niiden ympäristössä. Rautatie- ja maantieliikenteen palvelujen alalla on myös merkittäviä rajoituksia. Viranomaiset voivat kannustaa nykyisen infrastruktuurin tehokkaampaan käyttöön ja siirtymiseen pois yksilöliikenteestä kohti joukkoliikennettä ja vähäpäästöisempiä vaihtoehtoja.

- (26) Komissio on vuoden 2018 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Belgian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2018 maaraaportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2018 vakausohjelman ja vuoden 2018 kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Belgialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Belgian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.
- (27) Neuvosto on tutkinut vuoden 2018 lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto¹⁰ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Belgia toteuttaa vuosina 2018 ja 2019 toimia, joilla se

1. varmistaa, että nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellinen kasvu ei ole yli 1,8 prosenttia vuonna 2019, jolloin vuotuinen rakenteellinen sopeutus on 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen; käyttää satunnaistuloja nopeuttaakseen julkisen talouden velkasuhteen pienentämistä; jatkaa suunniteltuja eläkeuudistuksia ja hillitsee pitkäaikaishoidon menojen ennustettua kasvua; pyrkii panemaan vuoden 2013 yhteistyösopimuksen täysimääräisesti täytäntöön julkisen talouden toimien koordinoimiseksi kaikilla hallintotasoilla; parantaa julkisten menojen tehokkuutta ja koostumusta kaikilla hallintotasoilla, jotta voidaan luoda liikkumavaraa julkisille investoinneille, erityisesti suorittamalla menojen uudelleenarviointeja;
2. poistaa työnteon pidäkkeitä ja lisää aktiivisten työvoimapolitiikkojen vaikuttavuutta, etenkin matalan osaamistason, maahanmuuttajataustaisten ja iäkkäiden työntekijöiden kohdalla; jatkaa koulutusuudistuksia muun muassa edistämällä yhdenvertaisuutta ja lisäämällä luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuutta;
3. vähentää sääntelyrasitusta ja hallinnollista raskautta, jotta voidaan kannustaa yrittäjyyteen ja lisätä kilpailua palvelualalla, erityisesti vähittäiskaupan, rakentamisen ja asiantuntijapalvelujen alalla; vastaa kasvaviin liikkuvuuden haasteisiin, erityisesti investoimalla uuteen tai olemassa olevaan liikenneinfrastruktuuriin ja lujittamalla kannustimia käyttäen joukkoliikennettä ja vähäpäästöistä liikennettä.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

¹⁰ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.